

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.
Expedice se nachází na ostrově Kampa 508—III.

Předplatní podmínky:

Pro Prahu: čtvrtletně 90 kr., půlletně 1 zl. 80 kr., celoročně 3 zl. 60 kr.

(Předplacení pro Prahu přijímá též Národní knihkupectví **Em. Petřika**.)

DALIBOR.

S poštou v říši rakouské: čtvrtletně 1 zl., půlletně 2 zl., celoročně 4 zl.

V státech německých: čtvrtletně 25 stř. gr., půlletně 1 tol. 20 stř. gr., celoročně 3 tol. 10 stř. gr.

Pro Rusko: čtvrtletně 1 rubl, půlletně 2 rubly, celoročně 4 rubly

Časopis pro hudbu a umění vůbec.**Pamětní spis****o rakouských a francouzských žestových dechových nástrojích.**

Sepsal Václav Cervený.

(Pokračování.)

Důležitá role, připadáš onoho času již naprosto žestovým nástrojům a rozličnost zásad, dle nichž po starodávném zvyku stavěny byly roury nástrojů, přiměly V. Červeného k tomu, že podržel co možná konus, že dodal jednotlivým kusům poměrně souhlasného rozměru (mensury) a vyvodil bassů, které snadno se ozývajíce vynikají silou a při čemž se lidské plíce nenamáhají. Z toho následovala stejnoměrná okrouhlost tónu ensemblu a mohutný bass, jenž dobyt přízně a oblíbení bombardonům a kontrabasům p. Červeného jako doma tak i v cizině.

Výstavu Mnichovskou r. 1854 obeslal Červený četnými takto stavěnými nástroji a tu byly zvláště poprvé větším kruhům znalců předvedeny jeho lesnice s rozšířeným rozměrem a od něho vynalezený *baroxyton*, barytonový to nástroj pro silnější sólové partie a zároveň základní bass, jenž při vši své krátké rouře vydává 34 stop hluboké Es. Za tyto nástroje obdržel taktéž velkou pamětní minci a sice mezi 30 vystavovateli svého oboru toliko on *pro zavedení pronikavé soustavy v továrním odvětví žestových nástrojů, které dříve empiricky pěstováno bylo, pak pro velkolepou výrobu a pro stavění nástrojů samých v neobyčejné míře dokonalých.*

Prof. Dr. Schafhüttl věnoval veškerou pozornost všem vystaveným výrobkům a zvláště *baroxytonu* V. Červeného v úřední zprávě o výstavě té, ku kteréžto důkladné práci i pozdější zpravodajci vždy ještě poukazují.

Roku 1855 odbývala se Pařížská výstava a malá tato mezera poskytla V. Červenému sotva času, aby provedl u pozounků větší dimense, podržev vlastní barvitost tónu, aby doplnil tu a tam předměty k výstavě určené, a aby svou sledovanou soustavu předběžně ukončil.

Pan Gautrot v Paříži, v jehož továrně se vyrábí laciné zboží ve velkolepém rozměru, neměl mezi tím časem ničeho na práci, než aby si vzal na zvukovodku (Tonwechselmaschine) V. Červeného patent pro Francii, co na svůj vlastní vynález a tím dostalo se Červenému radosti, že se v městě nad Sekvanou sešel se svým starým známým — zvukovodkou.

Juroři přiklali tu Červenému *stříbrnou medailii* pro Rakousko, Ad. Saxovi přiklali však *zlatou medailii*, při všem

tom, že Gerard ředitel hudby císařské akademie a 11 profesorů pařížské konservatoře a pět znamenitých hudebních znalců proti nástrojům Saxovým a jeho soustavě protestovali, vyhlašujíce veřejně, že jsou hudebnímu umění na újmu.

Kapitán Cl. Raynaud vyslovil se ve spisu v „*Travail universel*“ o rakouských nástrojích jak následuje: „*Rakouské nástroje vynikají krásou kovu, čistotou a plností tónu. Vojenské kapelly Německa předčí nejlepší francouzské orchestry.*“

Nejsa zvyklý bojovati bez náležitého ozbrojení, zásobil V. Červený svůj sklad pro výstavu Londýnskou 1862 od oktavinu až ke kontrabassu novými předměty svého vynálezu a zlepšení, totiž *obligátní altovou kornou, tritonikonem* (kontrafagotem) z alpaky, které jsouce mnohem kratšeji stavěny mají novou zakružkovou mašinu s kuzelem směřujícím shora dolů. Červenému dostalo se za to co vyznamenání *první cenné medailie* pro Rakousku a ve zprávě pro celní jednotu dí se o vystavených předmětech Červeného: „*Nástroje, které od jurorů (soudců) největší pochvaly došly, byly zvláště krásné a jemné kornony, libozvučná altova korna do Es, zvučný baryton, velmi pečlivě pracovaná sólová korna, baroxyton splným zvukem a naskrz všechny bassy, které co do plnosti a mohutnosti zvuku daleko zastínily francouzské a anglické nástroje.*“

Tedy tytéž kornony, tentýž zvučný baryton (fonikon) těšily se vedle jiných zvláštní pozornosti jurorů a to právě v Londýně, kdež při první výstavě pvvšimnutí nedošly. Na jiném místě této zprávy učiněna chvalná zmínka o kovovém fagotu, co zatím rakouský zpravodajce vynáší mimo to zvukovodku (o níž na prvé výstavě pomlčeno) a nazývá Saxovy nástroje kusy na podívanou, totiž ty mnohonásobně zavínuté klapkami pokryté netvory — armstrongovými děly hudebního umění, které vyžadují kornistu z Nibelungů, aby vyvodil tóny z této kovové propasti.

Týž zpravodajce chválí ovšem výtečnost Saxových nástrojů, smělost u vynalezání nových forem, velkolepost tovární výroby vůbec, avšak hned dále píše, že se Sax drží u vynalezání dechových nástrojů časem trochu zevnějšku, maje na zřeteli nejprv novou formu a pak účel nástroje. Toť ovšem velká protiváha té které chvály a to tím více, poněvadž ostatní od Saxa vystavené nástroje neposkytly zpravodajci příčiny, aby se o nich zmínil jediným slovem, vyjma saxofon, který je bezpochyby nevyčerpatelným pramenem této firmy pro ceny výstav.

Zbudil-li nově zlepšený tritonikon a zvukovodka Červeného pozornost obou svrchu udaných zprávodajců, došly také mimo výstavní chvalného uznání.

(Pokračování.)

Michal Ivanovič Glinka.

(Pokračování.)

Dne 27. listopadu (právě 6 let po prvním představení „Života za cáře“) ohlášeno bylo prvé představení „*Ruslana a Ludmily*.“ Na neštěstí byla výtečná Petrova churava a místo ní musela úlohu Ratmíra převzít jiná zpěvačka, nadaná sice, však ještě slabá a ne dosti vycvičená.

Prvé jednání přijato bylo s pochvalou, však čím dále tím chladnější se stávalo obecenstvo a po spuštění opony ozvaly se jen tu i onde nasmělé hlasy pochvaly. „*C'est un opéra manqué!*“ (Je to kus nepodařený!) prohodil jeden známý Glinkův a vyjádřil tím dobře mínění obecenstva. — Druhé představení neprošlo lépe prvního. Na třetím představení objevila se starší Petrova v úloze Ratmíra a provedla scénu třetího jednání tak úchvatně, že obecenstvo v nadšenou pochvalu vypuklo a napřed Glinku a pak ji vyvolalo. Během zimy vydržela pak opera 32 představení . . .

Ohlas tehdejšího obecného mínění o nové opeře nacházíme ve článcích roztroušených po Petrohradských časopisech té doby. Všude chváli se velkolepá úprava kusu, dekorace a oděvy, o hudbě mluví se zprvu ostýchavě a kolisavě, brzy ale vytýkají se jí zřejmě mnohé chyby. Již volba předmětu zdá se některým nešťastnou, odsuzují libretto, kárají rozkouskovanost, nesouvislost opery, vytýkají nedostatek duet a ensemblů, rozvláčnost a nudnost některých míst atd. Neschází arci také chvály, (vždyť byl Glinka již všeobecně uznán za prvního ruského skladatele!) ale květným věncovím obligátních pochval na darmo snaží se zakrýti vlastní úsudek, že to přece jen opera pochybená. Jediný článek, který znamenitě to dílo náležitě ocenil, pochází od jednoho z přátel Glinkových a umístěn byl v prosincovém sešitu „*Bibliotheky dlja čtenija*.“ On poukázal nejprve na velikou krásu motivů a instrumentace i postavil novou operu po bok „*Kouzelné flétně*“ a „*Oberonu*.“ Však i tento kritik souhlasil s jinými v tom, že v nové opeře potřebí mnohé věci zkrátiti neb docela vypustiti, nežli se stane „přístupnou a příjemnou“ obecenstvu. Glinka rady té uposlechl a přenechal jednomu ze svých druhů, aby operu zkrátil a přistříhl dle svého vkusu . . . Ale toto vymyřování a zkracování nečinilo operu přístupnější obecenstvu; ztratilať pouze některé z nejgenialnějších a nejdokonalejších svých částí — a obecenstvo pojímalo ji právě tak málo, jako prvé, leda že snad se po nějakém čase ochotněji s ní smířilo k vůli přeskvělé úpravě a několik málo *koncertních arií*: všechna ostatní opera byla jako přídavek, byla trpěna. Líbila se právě ona čísla, kde se stal Glinka nevěrným svému talentu, kde vpadl v některý koncertní neb obyčejný operní ráz, na příklad: obě arie Ludmily a konec arie Ratmíra, nejslabší to věci v celé opeře. Arie Gorislavy líbila se již o mnoho méně; balládě Fina, jedné z nejgenialnějších hudebních skladeb, vytýkali délku a nudnost; překrásná romance Ratmíra, počátek arie Ratmíra a Ruslana ostaly téměř nepovšimnuty. O recitativěch a sbo-

rech, tvořících věnec celého díla a nesmrtelnou část talentu Glinkova, mluvili jen tak mimochodem, k instrumentaci pak nehleděli docela . . .

Mezi chybami, které tehdejší kritikové Glinkovi vytýkají, nacházíme již volbu báječné látky. Však téměř všichni velcí umělci toho času zabírají se v poslední periodě svého tvoření do říše bájí a legend, kde nalezají možnosti, vtěliti v tajemných hlubinách zvuku poetické obrazy, které by se vtěsnati nedaly v žádné drama, v žádný přísně historický, přísně reální rámeček, kde upotřebiti mohou forem i barev všech ostatních druhů komiky i vyššího pathosu, národnosti, církevního slohu, idealnosti i živého výrazu skutečnosti. Tak Mozart, Weber, Schumann, Mendelsohn a j. V kouzelné opeře nelze vyhledávati oněch podmínek, jež přináležejí ostatním druhům opery; tu nespočívá úloha v samém předmětu, v zauzlení a rozuzlení děje, v rozvinutí psychologicky věrných povah, nýbrž ve vtělení poetických myšlének samého skladatele, vše zde záleží v podrobnostech, v dechu poesie provívajícím všechno.

Poukazuje se na četné vady libretta „*Ruslana a Ludmily*.“ Avšak které z librett nejslavnějších oper, jako Glukových, Mozartových, Weberových a j. vyhovuje všem požadavkům přísné kritiky? A zda to vadí, abychom nazvali opery ony výtvoři velikými, abychom se kochali v rozkošných jejich krásách? Libretto *Ruslana a Ludmily* jest právě takové, jakého bylo Glinkovi potřebí: ono se utvořilo zponenáhla z rozličných kusů, nesouvislých téměř a toliko seřazených jako perly na jednu zlatou nit. Ale všechn talent Glinky směřoval právě ku tvoření různých kusů a ne celých větších mass. Jemu, jako každému lyriku přirozená byla forma monologu, arie, romance a sboru, co massy přijaté za jediný kus, cizá však mu byla forma ensemblů (dvojzpěvu, trojzpěvu, čtverozpěvu). Celý život jeho prošel skládáním těch malých lyrických piec pro jeden hlas, které nazval romancemi a písněmi, a týž lyrický ráz obdržely obě jeho opery, zvláště druhá, toto nejplnější vtělení všech stránek jeho genia.

Z této lyrické povahy Glinkovy vyvrátiti lze i ostatní námitky, jako: že obětoval hlavní osobu opery Ruslana docela Ratmíru, že se Fin jeví tenorem, kdežto by měl býti bassem a j. Glinka soudil, že Ruslan, co starověký ruský bohatýr, musí býti bassem; s tímto hlasem pak úplně nesympatisoval, ba kromě opery neskládal nikdy ničeho pro bas. Mimo to byla mu i povaha Ruslana cizá. Tak složil pro samého Ruslana jediné toliko číslo, arii: „*O pole, pole, pole krvavé!*“ První její část jest výrazem lyrické, zádumčivé myšlenky, Ruslanu málo přiměřené, však sympatické Glinkovi a proto jím překrásně podané; za to jest druhá část slabá, ana představuje Ruslana co hrdého reka, cizého povaze Glinky. Málo zajímavým byl mu též charakter Světozara, nicméně dal mu dosti vynikající místo ve své opeře, zvláště vyjádřením otcovského zoufání a hoře po únosu Ludmily. Vylíčil jej tak celého v jediné scéně, nevrací se k němu více. Rovněž tak má se to s Farlafem. Je to způsob všech téměř lyriků.

Tím bližší byly mu úlohy tenorové, jak registrem a prostředky hlasu, jímž sám vládl a v němž krásně vyličoval všechny úchvaty ohnivě své lyriky, tak i pro povahy, jež představují. Ohnivý Ratmír poskytoval mu možnost k pro-

jevení všech živlů, z nichž sestávala vlastní jeho povaha. Proto dostal se Ratmíru v opěře nejvíce vypuklý ráz; jest on nejvěrnějším zobrazením samého Glinky. Finu dána je jen jediná, samostatná scéna, však balláda tato sama o sobě musela by zvěčniti skladatele svého, jak hloubkou i vášnivostí svou, tak i nesčíslnými technickými podrobnostmi skladby i orkestrace. Povaha Ludmily podává lyrice Glinky málo místa; za tou příčinou ostala úloha ta nepatrnou, nevypuklou! za to tím ostřeji ohraničena vystupuje v popředí úloha Gorislavy.

V arii její jako v baládě Fina překrásný nalezá výraz láska, tam láska nešťastná, však posud doufající, zde ztracená navždy, nenávratná.

Glinka obral si za předmět rozmarnou báji Puškinovu za tou příčinou, že v ní obsaženo množství nejrozličnějších živlů, nejrozličnějších národností, momentů tragických i komických, půvab báječnosti, slití západu i východu, severu i jihu, že tam nesměsně ničím, na širokém prostoru letěti mohl od jedné myšlenky k druhé, měniti je ustavičně, stavěti naproti sobě nejrozličnější živly. Na počátku a na konci opery stojí dva historické obrazy, jakoby velikolepé brány, vedoucí v tu skladbu. Projevení síly a velikosti neleželo přirozeně ve tvořivosti Glinky, ale co zde podal (sbory národů a chův kněžny nevěsty na začátku a pláč národa před vystoupením Ruslana s kouzelným prstenem a veselí jeho po vzkrášení Ludmily) činí výminku a řadí se důstojně k nejkolossalnějším, nejvelkolepějším výtvarům hudebním. Mezi těmito historickými branami vlní se, v čarovné fantasii, celý svět lyriky. Zde střídají se ustavičně místa i časy a naskytují se Glinkovi mnohé motivy k popisům přírody, kterou tak miloval a kterou se snažil vylíčiti téměř v každé své romanci.

Již před Glinkou zkusili někteří upotřebiti východních a středověkých forem v kouzelných operách; tak v „Únosu ze serailu“ a v „Kouzelné flétně.“ Ale všechno to ostalo na stupni prvního pokusu v porovnání s tím, co učinil v tom Glinka. U něho si podaly stará i nová hudba ruce, stará i nová hudba změnilu u něho své formy, linie a barvy. Melodie a harmonie východní jdou zde v jedné řadě s melodií i harmonií novější, aneb se směňují.

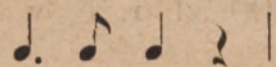
(Pokračování.)

Úvahy.

Bone Deus pro una voce cum organo aut physharmonica; composuit Ant. Nedvěd. op. 18. Lubaci (v Lublani) 1869.

Hledíme-li na novou tuto církevní skladbu pro jeden hlas s průvodem varhan neb fysharmoniky se stanoviska hudebního ochotníka, musíme doznati, že melodie její docela uspokojí povšechné obecnstvo, přednese-li ji pěvec s pěkným zvukným hlasem cituplně; neboť je co do zpěvnosti intervalů a rytmisování not velmi zpěvná a plynná; avšak položme-li na ni měřítko přísné umělecké, bude as hudební cena její záhadna. *Krásná melodie má kromě plynosti a zpěvnosti vynikati vlastností tou, aby cit posluchače napínala a napínavši jej poznenáhla v napínání ochabovala a konečně cit uspokojila.* Má to být — abychom tak řekli — ustavičný přítok a odtok, jehož vystupováním a sestupováním intervallů docílíme. Pan skladatel užívá ale ve své melodii takorůzka samého odtoku; neboť

její intervally sestupují až na nepatrnou výminku vždy jen se shora dolů a tím se stává melodie také jednotvárnou a unavující. *Dále vyžaduje se od krásné melodie, aby se nevracela ke svým předešlým intervallům.* To se sice nedá vytýkati melodii té; avšak ona se za to vrací ustavičně k předešlým rytmům, opakujíc je šmahem na těchtož aneb na jiných stupních, tak že se melodie komposice té skládá jen ze samých sekvencí. Nejsme naprosto prosi sekvencím (jako mnozí, kteří jich sice zatracují, ale sami jich přece užívají), dokavad slouží k zvýšení výrazu a neměří se na lokte, ano osmělujem se tvrditi, že bychom si jich museli utvořiti, kdyby jich nestávalo, poněvadž slouží, jak už praveno, k sesílení a zvýšení výrazu a zvláště tenkrát nejlíp, položíme-li každé opakování přijatého motivu do jiné tóniny. Nepřijde tedy na to, smíme-li sekvencí užívati, čili nic; nýbrž na to, kdy, kde a kolikrát jich užíváme. Domníval-li by se někdo, že jsou sekvence jen k vůli tomu zde, by se nimi jen skladba prodloužiti dala, když nás byla fantasie opustila; ten je ovšem na velkém omylu. Hlavní vada melodie v „Bone Deus“ jest její *eurhythmická stavba; pohybujet se totiž veskrz ve dvoutaktových a čtvrtovou pomlkou od sebe oddělených rytmech, jichž následuje v prvním dílu skladby deset po sobě, a z nichž každý druhý v sestupu je takto rytmisován:*

až konečně jsou při kadenci díla toho zakončeny jediným 4takovým rytmem. Takto se to děje i v druhém dílu skladby té a nebylo by tedy divu, kdyby skladba ta posluchače unavila. Známoť též, že určují častokrát slova při vokálních skladbách rytmus a bezpochyby zavdala slova „Deus meus“ skladateli příčinu k dvoutaktovému rytmu, jak to také byl i Lickl učinil ve svém „Deus meus“; ale zároveň je také známo, že může tomu skladatel vyhověti buďto prodloužením slabik, opakováním jednoho neb více slov, aneb stažením dvou dvoutaktových rytmů v jeden čtyrtaktový. Tak na př. může se snadno na slova „Bone Deus, amor meus“ utvořit jeden čtyrtaktový rytmus místo dvou dvoutaktových.

Poukázavše na některé stinné stránky komposice páně Nedvědovy, zmíníme se stručně také o světlých stránkách skladby. Především dlužno uznati, že p. Nedvěd vyniká pěkným zdrojem melodickým a že jsou jeho melodie v této skladbě slovům úplně přiměřeny. Průvod varhan je korektní a vkusný a zahalí tak mnohý nedostatek rytmický, který by jinak nemálo vadil, slovem skladba páně Nedvědova, hodíc se dobře za graduale, neb offertorium, nemine se u povšechného obecnstva s žádoucím výsledkem. Skladbu tu lze dostat u J. Schindlera v Praze. — a

Dopisy.

Z Milána, 16. dubna. (Nová opera „Ruy Blas“. — Vypsání ceny. — Co vytěží Adelina Patti za 1 rok?)

„Ruy Blas“ jest název nové opery od maestra Filippa Marchettiho, která se dne 3. dubna na zdejším divadle „Alla Scala“ dávala. Opera ta je velmi dobrá, neboť převládají v ní výtečná čísla nad prostředními. Je to práce nadějněho mistra, vynikajícího horlivostí, nadáním a zápalem uměleckým; práce to umělce, který myslí a něco umí. Hudba opery „Ruy Blas“ náleží k druhu sentimentálních a romantických, dialog je elegantní a jednoduchý. Maestro Marchetti neutekl se k triviálním prostředkům, aby dosáhl úspěchu, v jeho hudbě není konventionalism, ani zvukových efektů, ani přemrštěných stínův a světél, ani klamných kadencí, nic podobného! Skladatel hleděl si všude pravdivosti, jeho opera kráčí stejným krokem s poesíí, dialog je vždy jednoduchý, slovem: Marchetti obětoval efekt pravdivosti. Při všem tom, že libretto je jednotvárné, neposkytující ani kontrastů, ani působných situací, líbila se přec hudba Marchettiho; jmenovitě čtvrtý akt, jenž obecnstvo v pravém smyslu slova uchvátil. Prvního večera byl Marchetti 19krát vyvolán, jednou po ouvertuře, je-

dnou po romanci Dona Salustia, jednou po bollero Casildy, dvakrát po arii královny, dvakrát po kvintettu, třikrát po duettu mezi královnou a Ruy Blasem, které se opakovali muselo; dvakrát po ukončení 3. aktu, dvakrát po duettu mezi Casildou a Don Salustiem a pětkrát po ukončení opery. Z účinkujících vynikli hlavně signora Benza, Tiberini a Rota. Úprava nezasluhuje žádné pochvaly, ani kostumy, ani dekorace nestály za nic. — Pan Luigi Erba vypsal před nedávnem ceny za nejlepší kvintetto pro piano, 2 housle, violu a cello; a sice 300 lir co první cenu a 200 lir co druhou cenu. — Časopis „Gazetta de Teatri“ vypočítal, co vytěží slavná pěvkyně Adelina Patti za rok, a sice od října 1868 až do září 1869. V Paříži vytěžila za měsíce říjen, listopad, prosinec 100.000 franků (40.000 zl. r. č. v stříbře). — Za 2 představení v Brusselu a dvě v Lugduni 32.000 fr. (12.800 zl. r. č.) V Petrohradě za 3 měsíce 180.000 fr. (72.000 zl. r. č.) — Za dvě představení v Bruselu na své zpáteční cestě z Rus 20.000 fr. (8000 zl. r. č.). Za tři měsíce (květen, červen a lipen) v Londýně 150.000 fr. (60.000 zl. r. č.). — Za 14 představení v lázeňském místě Homburku v letech 70.000 fr. (28.000 zl. r. č.) — Za jiná představení, která může dáti až do konce září 50.000 fr. (20.000 zl. r. č.). — V Petrohradě v darech 200.000 fr. (80.000 zl. r. č.); dělá dohromady 842.000 fr. aneb 336.800 zl. r. č. v stříbře mimo jiné dary, které jinde dostala.

Z Moskvy. (Kníže Odojevský †).

Dne 11. března zemřel zde známý přítel umění, kníže Vladimír Odojevský, jsa 68 let stár. Odojevský byl poslední potomek z kmene Rurikova a slynul jmenovitě tím, že všemožně podporoval mladé talenty. Mimo to psal články o hudbě a umění vůbec, napomahaje vývinu operní a církevní hudby. Velmi zajímavé jsou jeho povídky ze života umělců.

Z Řezna. (Nova opera „Ruy Blas“).

Dne 7. dubna provozovala se tu poprvé nová opera „Ruy Blas“ od Maxe Zengra, a došla rozhodně příznivého výsledku. — Skladatel byl pětkrát hlučně volán.

Z Lipska. (Brožurky proti Rich. Wagneru.)

Jak známo, vydal zde Richard Wagner, skladatel oper: Tannhäuser, Lohengrin, Meistersänger von Nürnberg, brožurku proti židům pod názvem „Židovstvo v hudbě“, která se potkala v kruzích, proti nimž čelí, s náramným odporem. Tak vydal Edm. Friedemann u W. Adolfa v Berlíně proti R. Wagneru brožurku: Židovstvo a Rich. Wagner. — Dále vyšlo: Pan Rich. Wagner a jeho nejnovější spis: Židovstvo v hudbě, od Dr. B. Ve Vratislavi u Heidenfelda. — Otevřené Billet-Doux pověstnému křiklounu „Hep, hep,“ a židožroutu, p. Rich. Wagnerovi od Em. M. Oettingra. V Drážďanech u Wolfa. — Nemusikální noty k Wagnerově „Židovstvu v hudbě“ od Dr. C. V Mnichově u Neuburgra. — Rich. Wagner, židožrout. Odpověď na Wagnerův spis „Židovstvo v hudbě“. V Drážďanech u Weiske. — Zdejší konservatoř požívá v cizině velké pověsti, neboť téměř ze všech zemí a dílů světa nacházíme tu žáky, mezi jinými také jednoho z Patrasu (v Řecku), jenž se nazývá — žádný to žert — Eusebius Dvořák, a výtečně prospívá na housle, přednášeje na zkoušce koncert od Lipinského pro housle. Z Rusů, kteří se tu hudbě učí, vynikl jmenovitě Jiří Hodorovský z Pultavy, jenž krásně provedl Moschelesův koncert pro piano do G-moll a cenu obdržel. Vedle něho zasluhuje chvalné zmínky Mikuláš Lisenko z Kieva, jenž se vyznačil dobrým přednosem Beethovenova koncertu pro piano do G-moll.

Z Jindřichova Hradce dne 17. dubn. (Produkce zpěv. spolku Černína.)

Zdejší zpěvácký spolek Černín odbýval dne 10. dubna 1869 koncert, jehož program byl následující: Vlasti, sbor od Tovačovského. — Barkarola, dvojpěv pro tenor a bas s průvodem piana od Kückena. — Slavnostní ouvertura od Fr. Vacka. —

Tři jezdci, sbor se soly od Procházky. — Deklamace. — Na Prahu, sbor od Jind. Veita. — Pastýř a poutníci, sbor s průvodem piana od Křížkovského. — Veškeré piecy byly s velkou precizností provedeny, což obecenstvo hlučným potleskem odměnilo. Právě zde meškající velectěný osvícený protektor našeho spolku, pan hrabě Černín poctil ten který koncert svou přítomností, a vyslovil se též s největší spokojeností o činnosti spolkové. Ze spolek náš ztak utěšeného se těší vývinu, děkovati slušno jednotlivým vytrvalým údům, pak chvalitebné činnosti výboru, a konečně pilnosti a obratnosti ředitele p. Fr. Vacka. b—b

Z Chrudimi. (Valná hromada „Slavoje“)

Dne 3. dubna odbývala se zde valná hromada „Slavoje“, a těšila se valné návštěvě se strany členů spolkových. Schůzi této přítomen byl též zeměpanský komisař. Jelikož starosta spolku pro překážky do schůze přijíti nemohl, zabáhl hromadu několika slovy ředitel spolku pan Josef Klimeš, načerž účty spolkové k revisi odevzdány a zpráva jednatele o činnosti spolku za rok minulý přednesena. Na to provedeny jsou volby hodnostářů jednoty a sice vesměs aklamací. Zvoleni jsou: za starostu p. Emanuel Pippich, zemský advokát; za ředitele p. Jos. Klimeš, obecní starosta; za jednatele pan Alois Gallat, koncipient při městské radě; za členy výboru: pp. Severín Čejka, měšťan, Jan Štěpánek, městský berní, Jan Zlesák, učitel, Jan Chlumecký, tajemník; za náhradníky: pp. Alois Thuma, učitel, Rudolf Hilšer, knihovník; za pokladníka pan Antonín Schütz, měšťan, za archiváře pan František Matyáš, učitel. Mezi jinými usnešeními obnoveno též uzavření důkladného vedení knihy památní, což uloženo za povinnost jednatelem. Nejbližší koncert jednoty ustanoven na 18. dubna; ze sborů vyvoleny jsou: „Osvobození Evropy“ v průvodu harmonia od zdejšího kapelníka p. Aloise Hniličky, a „Vlasti“ od Förichtgotta. „Slavoje“ čítá nyní 51 výkonných členů, na mnoze pěvců osvědčených. —t.

Z Libně. (Dějiny zpěv. spolku „Věnceslav“)

Na písemné pozvání vydané pp. Čapkem a Frant. Zemanem sešli se v neděli dne 28. února 1864 veškerí pozvaní občané do školy, kdež se mělo rokovati o založení zpěv. spolku. Shromáždění tomu byli přítomni pp. Adamec Vojt., Čapek Em., Dostal Karel, Drahotský Vilém, Dünnebier Jan, Hausmann Ant., Herzog Václav, Husák Jan, Chlostík Josef, Jelínek Jan, Kalous Karel, Němeček Frant., Písek Václav, Pulchart Josef, Pulchart Rudolf, Rech Václav, Rulí Ant., Slavíček Frant., Smitka Hynek, Šebek Ant., Šebek Tom., Voctář Jos., Zelinger Václ. a Zeman Frant. —

Přítomné oslovil p. Fr. Zeman poučnou a ráznou řečí, která nezůstala bez účinku. Po krátkém rokování uzavřeno zvoliti prozatímní výbor a cvičením ve zpěvu soukromí dvakrát v týdnu ihned pravidelně započítí. První výbor tento sestával z pp. Em. Čapka, J. Dünnebiera, V. Píska, J. Voctáře a Fr. Zemana. — Za cvičitele zvolen p. Čapek, a p. Zemanovi uloženo vypracovati žádost o povolení spolku, jakož i návrh přiměřených stanov. Skvostně vázaná památní kniha „Věnceslava“ byla spolku p. Eman. Čapkem, místním ml. učitelem věnována. Pergamenový titulní list ozdobil důmyslně p. Em. Hercík, učitel v Praze, kreslič výtečný. Nachází se tu mužná postava „Záboje“ na skále stojícího, na jedné straně stříbrem vyvedený znak Čech, na druhé zlatem znak královské naší Prahy. Nad obrazem sv. Václava čísti lze nápis: „Památní kniha zpěváckého spolku Věnceslava v Libni“ a dole heslo: „Zpěvem k srdci, srdcem k Bohu a vlasti!“ a „Kde zpíval, dosud pje Čech!“ — Na druhém listu nachází se významný proslov od V. Šmilovského počínající slovy:

„Komu Bůh dal k zpěvu sílu“
a na 5. počínají vlastní dějiny slovy Kollarovými:

Zřídte obec jedním jmenem zvanou,
pevnou, ať ji cizí holomci,
svornou, ať ji vlastní lakomci
nezbourají novou zase ranou.

(Pokračování.)

Kronika zpěvácckých spolků.

* *Zpěváccký spolek „Dalibor“ v Slaném* uspořádal v neděli dne 11. dubna v sále hostince „u černého orla“ pro své údy spoluúčinkováním paní Terezie Štechové a slečny Josefy Hájkové pěveckou a hudební zábavu. Na programu byly: Overtura k opeře „Titus“ od W. A. Mozarta. — Staročeský zpěv válečný, sbor od Jind. Pecha. — Dvojzpěv pro sopran a bass z opery „Belizar“ od G. Donizetti-ho. — Overtura k opeře „Stradella“ od Flotowa. — Zdrávas Maria, sbor od K. Abta. — Trojzpěv z opery „Střelec kouzelník“ od K. M. Webra. — Balada o nešťastné žábě, sbor od L. E. Měchury. — Overtura k opeře „Cosi fan tutte“ od W. A. Mozarta. — Ptáček, sbor od J. A. Bergmanna. — Směs z národních písní pro orchestr od Labického. Hudbu provedli výkonní údové ve spojení s několika ochotníky. Všechna čísla byla od četného obecenstva přijata bouřlivým a nekonečným potleskem. >

* *Pěvecká jednota „Slavoj“ v Chrudimi* uspořádala v neděli dne 18. dubna v místnostech měšťanské besedy pěveckou i hudební zábavu. Program: „Vlasti“, sbor od Förchgotta-Tovačovského. — Quartetto pro dvoje housle, violu a violoncello, od H. Veita. — Píseň pro sopran od Thruna. — Drnhá sada z Mendelssohna koncertu pro housle. — Romance pro sopran ze zpěvohry „Marie, dcera pluku“ od Donizetti-ho. — Scéna a arie z Gounodova „Fausta“ pro tenor s průvodem harmonia. — „Osvození Evropy r. 1241,“ první cenou poctěný sbor s průvodem harmonia, na slova Jablonského od Aloise Hniličky.

* *Blatenský „Úslavan“* dával dne 29. března Illnerovu operettu „Kvas krále Vondry“ s velmi příznivým výsledkem, jenž z velké části náleží činnému p. Frant. Böhmovi, řediteli spolku. Provedení bylo velmi pěkné a všichni účinkující přičinili se, dostáti svým úlohám. Z mnohých stran projeveno bylo přání, aby se operetta ta opětovala a vstupné snížilo, čemuž zajisté „Úslavan“ vyhoví. —s—

* *Semilský „Jizeran“* uspořádal dne 18. dubna v sále hostince „Ráje“ besedu, jejíž čistý výnos určen na zakoupení piana. Na programu byly skladby od Bendla, Beriota, Prumea, Rossiniho, Vašáka, Vebra, Zvonaře. Na to následovala taneční zábava.

* *Zpěváccký spolek v Turnově* uspořádal dne 18. dubna pěveckou zábavu. Program: „Potpourri“ na piano „Lucia de Lammermoor“ od Donizetti-ho. — Válečná, sbor od K. Bendla. — Koncert na housle s průvodem piana od Ch. Beriota, předn. p. Ar. Krejzc. — Lásky, dvojsbor od Zöllnera. — Sen, balada od Romualda Zientarskiego. — Dešť, sbor od Reisigra. — Uherské písně na housle s průvodem piana od H. Ernsta, předn. pan Arn. Krejzc. — Reformátoři, sbor od A. Zöllnera.

* *Zpěv. spolek v Táboře* uspořádal v neděli dne 18. dubna pro své členy pěveckou a hudební zábavu. Na programu byly skladby od Vogla, Preislera, Mozarta, Javůrka a Suppéa.

* *V Senomatech* založen jest zpěv. spolek „Vlastislav,“ jehož stanovy právě byly c. k. místodržitelstvím schváleny.

* *„Neptalim“ Holický* uspořádal dne 18. dubna o 7. hod. večer v hostinci „u koníčka“ v Holicích zábavu, jejíž program byl následující: I. Oddělení. Pěvcovo pozdravení, sbor od V. J. Veita. — Deklamace, předn. sl. Červinkova. — Air slave, pro housle složil X. Vieuxtemps, předn. pan Tobiášek, ředitel spolku. — Přilítlo jaro z daleka, dvojzpěv od K. Bendla, přednesou sl. Holubova, slečny Krauseovy, sl. Krugova a sl. Nečasova. — Šumí Labe, sbor od J. L. Zvonaře. — II. Oddělení: Jarní, smíšený sbor od Dr. L. Procházky. — Polka du Salon, pro piano od B. Smetany, předn. p. Dr. Hruš. — a) Píseň od H. Morávka. b) Píseň od Fr. Pivody, zazpívá sl. P. Krause-ova. — Vlasti, sbor od F. Tovačovského. — Zevrubnější zprávu podáme příště; prozatím však podotýkáme, že pan Dr. Hruš rozhodně působí zde k rozkvětu hudby, začez mu srdečné „Na zdar“ voláme. S.

Zprávy.

České divadlo. 11. dubna: „Troubadour;“ — 14. dubna: „Norma; 16. dubna: „Vilém Tell.“ Velká heroicko-romantická opera ve 4 jednáních. Dle Jony a Bis volně přeložil J. Böhm. Hudba od G. Rossiniho. — Nyní vládne našim operním repertoirem zase úplně vlašská opera; většina představení v měsících březnu a dubnu až dosud náležela Vlachům. Na štěstí však poutají v posledním čase zejména při těchto operách osobnosti personalu, totiž částečně docela nové síly, částečně nové obsazení známými jinak umělci; a v skutku jen tímto napnutím a z větší části dosti uspokojivým výsledkem dostává se nám jakéhosi nahrazení za přetrpení nesnesitelné skoro tropické atmosféry v malém divadle prozatímním. V „Troubadouru“ vystoupil poprvé pan Gerbič (chovanec zdejší konservatoře) co „Maurico,“ a osvědčil se co hudebně vzdělaný zpěvák, jenž v technickém ohledu, zvláště přednášením kantileny pěkných úspěchů došel. Jeho hlas ale učinil na nás dojem, jakoby již na skvělou — minulost poukazoval, ačkoliv p. Gerbič ještě mladým jest; neboť vyšší polohy jsou mu jen velkým namáháním přístupny, čímž tony ovšem bezprostřední své jarosti a plnosti poněkud pozbývají; z té příčiny tvořilo příliš slabé — jemně podané — pianissimo páně Gerbičovo někdy (jako na začátku dvojzpěvu v 3. jedn.) nesmířený kontrast s vyššími, nejplnějším hlasem zpívanými tony; střední poloha jest dosti příjemná. Obecenstvo přijalo ho velmi příznivě a vyvolalo ho několikráte. Jak dalece dle „Maurica“ — zajisté nepříznivé to úlohy pro první debut tenora, jehož výška není právě snadnou, — souditi můžeme, bude pan Gerbič dobrým reprezentantem méně namáhavých úloh, zvláště až si též nějakou rutinu hereckou získá. Slečna Hanušova zpívala poprvé Azucenu, a sice s výsledkem slušným, zvláště v klidnějších momentech, v nichž slečna počíná nyní ovládati i nejvyšší polohy svého hlasu. „Leonora“ sl. z *Ehrenbergův* a „Luna“ pana Lva jsou co výtečné partie dostatečně známy. Též „Fernando“ zpíval pan Čech velmi zdařile. — V Belliniho „Normě“ seznámili jsme se s novou sopranistkou, slečnou Mokřižovou, která si pro první vystoupení vyvolila „Adalgisu,“ ačkoliv tato úloha ve zpěvní své části vyžaduje mnohem více, nežli sl. debutantka poskytnouti může. Hlas její není sice nesympathický, ale také ne příliš zvučný, především pak není ještě dost vyrovnaný; technika někdy ani nevynikla nad primitivnost, intervally jsou příliš nečisté a nejisté; silné distonování má částečně arci i dojem prvního vystoupení za příčinu. Též hra slečnina nebyla lepší, než její zpěv; nejpriznivěji působila „Adalgisa“ krásným svým zevnějškem. Obecenstvo chovalo se docela passivně; každým způsobem jest toto vystoupení pouhým pokusem, prozatím beze všech dalších výsledků. Velmi šťastný den měla paní Ress-Blažková co „Norma,“ bylať výborně disponována; škoda, že „Adalgisa“ v ensemblu s „Normou“ dojem více rušila, nežli této co kontrastující folie prospívala. Pan Barcal zpíval „Severa,“ musel však, jako přecasto, obětovati poněkud první scény, aby později vyniknouti mohl; ostatně zpíval velmi slušně, hrál ale trochu affektovaně; míníme hlavně komické skoro rozběhnutí se až k lampám před nějakou „bravurní“ frásí. „Orovist“ jest jedna z nejkrásnějších partii pana Čecha ml., a došla též hlučné pochvaly, jako vůbec celá precísne provedená opera, již p. kapelník Čech řídil. — Po delší přestávce objevil se opět Rossiniho oblíbený „Vilém Tell“ na jevišti, z velké části nově obsazen, a sice ve prospěch sl. Šákovy, která svou úlohu co „Gemmy“ velmi zdařile provedla. Slečna z *Ehrenbergův* zpívala „Mathildu“ tak virtuosně, jak si toho jen přát můžeme; sl. Hanušova byla co „Hedvika“ zvláště v terzettu posledního jednání na svém místě. „Tell“ páně Lvův jest výborný, ačkoliv leží poněkud hluboko pro tohoto umělce; jen v třetím jednání měl by ve tklivějších okamžicích, jako k. p. při

požehnání svého syna mnohem více mezza voce zpívati, čímž by se dojem situace zajisté nemálo zvýšil. Předmětem nejnapnutějšího očekávání byl ale pan *Souček* co „Arnold“; i tenkrát byl to hlavně skvělý material, jímž vynikal, totiž krásná a silná jeho výška zvláště v písni „ó Mathildo“ v prvním a v terzettu v druhém jednání. Pokrok od prvního vystoupení nemůže býti ovšem příliš velkým, než pozorovali jsme přece jakousi větší uhlazenost především střední polohy, a doufáme že další cvik brzo odstraní i ostrost zasazování hlasu, aniž by tím určitost a energie jeho utrpěla; též čistá a jasná výřecnost paně *Součkové* ručí nám za to, že bude velmi dobře deklamovati, až se recitativ jeho více ušlechťí. Pan *Veger* zpíval „rybáka“ svým sympathickým ač nesilným hlasem korektně až na nešťastný falset. Panu *Barcalovi* dovolila krátká a nevysoká úloha „Leutholda“, soustřediti všechnu svoji sílu na tuto scénu, čímž pěkného výsledku došel. Novým byl též p. *Čech* ml. co „Walter Fürst“, kteroužto úlohu provedl velmi solidně. Pánové *Šebesta* („Gessler“) a *Doubravský* („Melchthal“) zpívali své úlohy svědomitě a zdařile, a jelikož i souhru, na vzdor tak velkým změnám v obsazení, precísní nazvatí smíme a též sbory — jako v „Tellu“ vždy — v skutku brillantně exekutovány byly, neušla všem spoluúčinkujícím hojná pochvala, kteráž celou operu, již kapelník p. *Smetana* řídil, od ouvertury až ku konci provázela. V témže představení vystoupila nově získaná balerina sl. *Záleská*, jejíž zevnějšek jest velmi příjemný; o tanci jejím nelze nic rozhodného říci, dokud neprovede nějakou větší solovou úlohu. Sl. *Hentzova* byla velice graciosní; slečně *Krausové* zdají se překážeti ruce; též ve sboru baletním pozorovali jsme novou akvizici.

O. H.

* *Ochotnické hry*, 12. a 13. dubna na Žofíně ve prospěch sv.-Vítské jednoty odbývané, měly výsledek velmi skvělý. To platí zvláště o hudební části, totiž o provedených scénách ze *Smetanovy* „Prodané nevěsty“; slečna *Em. Bubeníčková* byla v každém ohledu dokonalá „Mařenka“, p. *Vávra* osvědčil se co nadějný mladistvý tenorista s krásným sympathickým a již nyní pěkně cvičeným hlasem, též paní *Pilz-Bergauerová* (*Ludmila*), pp. *Ševčík* (*Krušina*) a *Petronin* (*Kecal*) provedli svoje úlohy velmi šťastně. Velkolepé byly v skutku sbory, jež provedlo přes 60 zvukných hlasů spoluúčinkujících dám a pánů s největší precísností. Instrumentální část provedl orchestr českého divadla řízením p. *Smetany*, jenž též hudbu k živým obrazům „Rybák“ a „Libušin soud“ složil, před nimiž hraběnka *B. Kounicová* dotyčné básně (poslední dle původního textu zelenohorského rukopisu) duchaplně deklamovala. První obraz „Nalezení *Mojžiše*“ doprovázel kníže *Fürstenberg* na harmonium. Mimo „Prodanou nevěstu“ dávala se též veselohra „der ungefährlche Diplomat“ od *Henriona*. Režisérem byl kníže *Lobkovic*. — Hrubý výnos obou představení páčí se as na 10.000 zl.

* *Církevní koncert „Umělecké besedy“ na Žofíně dne 18. dubna*. V celé minulé koncertní saisoně postrádali jsme větší produkce „Umělecké besedy“, která přece nyní mimo výtečný smíšený sbor též vlastní svůj orchestr má; tím citlivější byla tato mezera v postě a zvláště v týdnu velikonočním, jelikož se v tento tradicionelní a zajisté velmi vhodný čas ani oratorium, ani jakási jiná církevní hudba neodbyvala. Teď jest ovšem pro takový koncert poněkud pozdě, a toto zanedbání příznivé doby účinkovalo též na návštěvu, která nebyla sice příliš slabá, přece ale ne tak četná, jak by produkce byla zasluhovala. Program — naveskřz staroklassická musica sacra — byl velmi zajímavý, a byli bychom sobě přáli, aby pro usnadnění porovnávání skladeb byl se přísněji zachoval pořádek chronologický. Provedení sborů bylo řízením p. *Dra. L. Procházky* tak precísní a uhlazené, jak jsme tomu „besedou uměleckou“ již dávno uvykli; jen zde onde zdálo se nám, že by přibrání ještě nějakého altu nebylo zbytečným. Nejstarší skladbou programu byl čtyřhlasý sbor „Virgo non est tibi similis“ od *Gaspara van Weerbeke* (nar. okolo r. 1440), jenž svou jemnou přísností činí dojem zcela zvláštní, jako pravý „hlahol posvátný“. Šestáým žalmem „Do-

mine ne in furore tuo“, krásnou a umělou to již skladbou, zastoupen byl jiný Nizozemčan, slavný *Josquin de Près* († 1521), který svoje místo čestně zaujímá i vedlé mistrů o dvě století pozdějších. Vlachové *Andrea Gabrieli* (1510—1586), *Giacomo Carissimi* (1604—1674) a *Ercole Bernabei* (1620—1690) vedou nás svými sbory, čtyřhlasým dojímavým „Maria Magdalene“, závěrečným pětihlasým z „Historia Jephthe“ a něžným „Salve regina“ krok za krokem blíže k modernějšímu již poněkud slohu tří geniů *Benedetta Marcella* (1686—1739) a *Leonarda Leo* (1694—1746), Vlachů a Němce *J. Händla* (1685—1750), z nichž *Leonardo Leo* zastoupen byl čtyřhlasým „Judica me deus“, oba ostatní pak zpěvy solovými, pravými to perlami celé produkce. Paní *Marta Procházková* zpívala *Händlovo* solo: „Dignare o domine“ nad míru půvabně, s panem *Čechem* pak ne méně výtečně *Marcellův* žalm „Avvicinatevi a sua presenza“, pan *Čech* konečně sám téhož skladatele žalm „Conde cotanto fremito“, jenž jeho krásný hlas opět v nejpříznivějším světle objevil. Doprovázení solových partií na harmonium, jakož i přede hry před jednotlivými čísly provedl pan *Förster* velmi delikatně. — Jako již při posledním koncertu „Um. bes.“ byl celý sál upraven pro obecenstvo, které podél sálu ve dvou kolonách proti sobě postavených sedělo; zpěváci byli na galerii a posluchačstvu zakryti.

O. H.

* *Chrámová hudba v Praze a její pěstovatelé*. Za naší doby, kde i méně zámožné obecenstvo přesyceno jest výtečnou hudbou světskou, a jmenovitě umělým zpěvem z divadel, koncertů, z veřejných domácích zábav hudebních; za naší doby není se co diviti, že obecenstvo neznajíc poměrův, v nichž se chorregent nalezá, a hledíc na církevní hudbu ze svého stanoviska, požaduje od ní skvělejších výsledků. Je-li takřka holou nemožností, aby ředitel kůru vyšel s určeným platem pro hudebníky a zpěváky, nemůže také naprosto provozovati se čtyřmi vokalisty (2 soprani, 2 alti) a ve velkých chrámech s šesti dobrou a času přiměřenou hudbu. A kdy as potká ředitele kůru ta šťastná náhoda, že může 4 dobré a obratné vokalisty přijmouti? Směle můžeme tvrditi, nikdy; a dejme tomu, že by se to řiditeli kůru poštěstilo; nuže co vyvede se zpěváckým sborem o čtyř tenounkých dětských hláskách v našich velkých kostelích? Všichni skoro vokalisté se rekrutují jen z hochů venkovských, a mezi těmi je sotva jeden ze sta, jenž by mohl hned bez dalšího vyučování účinkovati na kůru. K tomu bývá zapotřebí nejméně úplného roku, než dovede ředitel kůru z přijatých vokalistů vycvičiti si kloudných zpěváků a tu ještě nemohou jinak, než v „tutti“ zpívati. Setrvá-li ale některý z nich přec několik let při zpěvu, a vzdělá-li se, maje pěkný hlas a schopnosti vedením ředitele kůru na solistu, tu zas se často přihodí, že naučiv se co nejlíp zpívati v přechodu z chlapeckého do jinošského věku hlas ztrácívá. A jak velký můž' být as dorůstek ze 4 vokalistů, když jeden nebo dokonce dva zpívati přestanou? Zbydou zase jen dva, a ředitel kůru musí příštím rokem dva nové přijmouti a je od začátku opět zpěvu vyučovati. Netřeba ani podotknouti, že nováčkové ti řiditeli alespoň půl roku neprospějí, neboť každý, kdo se poněkud vyučováním zpěvu zanášel, ví velmi dobře, co to stojí za namahání, než se chlapec ve zpěvu tak dalece vycvičí, aby mohl alespoň poněkud mši zpívati. Vyskytne-li se ale zde neb onde nějaký spůsobitý vokalista, hledí všemožně, aby se dostal raději za vokalistu do klášterů, poněvadž se mu tam dostane veškerého zaopatření, bytu, stravy, tepla, světla a t. d., což mu při nejlepší vůli dáti nemohou ani ti řiditelé, kteří mají svůj naturalní byt; tím méně oni, kteří ho nemají, a jichž je větší část; neboť co může ředitel vokalistů při nynější drahotě poskytnouti za pakatel 5 zl., který měsíčně naň dostává? Ani oběd. Za tou příčinou jsou ředitelové nuceni držeti vokalisty mimo dům, jim dílem platiti, je neb jejich příbuzné od začátku jak zpěvu, tak i jiným hudebním nástrojům vyučovati, a takorčka pro kůr hudební školu zříditi, aby mu dorůstali poznenáhla lepší zpěváci, což nejen mnoho času i velkého namahání vyžaduje a řiditeli kůru přec mnoho starostí působí, poněvadž se vždy obávati musí, že se mu ten neb onen k funkci nedostaví. Uváží-li se všechny tyto okolnosti, s nimiž zápasiti musí řidite-

lové kůru a uváží-li se, že si opatřují ředitelové kůru, chtějí-li časovým poměrům alespoň částečně vyhověti a o velkých svátcích a slavnostech klassická díla s velkým orchestrem provozovati, výtečné zpěvačky; musí každý nepředpojatý doznati, že ředitelové přinášejí hudebnímu umění největší obětě; neboť nejsou to materiální prostředky, jimiž příznivých výsledků dosahují; nýbrž pouze a jedině — láska k chrámové hudbě. (Dokonč.)

* *Valná hromada jednoty přátel hudby církevní* odbývala se 15. dubna u přítomnosti 17 členů za předsednictví Dr. Tragy. Z jednatelské zprávy dovidáme se, že jednota obracela hlavní zřetel a péči svou ke škole varhanické, která vedením ředitele *Skuherského*, a jak my dodáváme při výtečné vyučovací metodě p. *Fr. Blažka*, prof. harmonie, zdárně prospívá. Roku 1867 měla škola tato v 1. půlletí 68, v 2. půlletí 37 žáků, celkem 105 žáků. Roku 1868 přihlásilo se do ní v 1. půlletí 59, v 2. půlletí 32, celkem 91 žáků. Školní plat ustanoven na 5 zl. půlletně. Jednota zřídila opět jedny nové varhany, tak že varhanická škola má nyní čtyřery varhany. Též archiv byl zvětšen a učiněn nový inventář. Zvláštní díky zasluhuje paní Marie Čermáková darovavší jednotě díla Šeb. Bacha. Jméni jednoty vzrostlo od roku 1867 o 214 zl. 71½ kr. Ministerstvo vnitra zvýšilo příspěvek z fondu náboženského ze 200 na 300 zl. Roku 1868 obdržela jednota odkazem P. Schindingra 84 zl., pak příspěvky jednotlivých vikariatů. Celkem tedy rozmnoženo jmění o 381 zl. 37½ kr. Jednota ztratila roku 1867 úmrtím 7 členů, vystoupilo pak 10 členů; r. 1868 umřelo 5 členů, mezi nimiž čestní členové *Fr. Kittl*, *Sig. Kolečovský* a *Al. Dreyschock*. Příjmy obnášely 12.239 zl. 62 kr., vydání 3020 zl. 32 kr.; obnáší tedy jmění jednoty 9219 zl. 30 kr. Dr. Šebek navrhuje, aby v budoucí zprávě účetní činil se rozdíl mezi jměním základním a mezi příjmy, aby výboru bylo ponecháno rozhodnouti, zdali posavadní jmění se má považovati za jmění základní čili nic. Návrh přijat. Z výboru odstoupili losem pp. *Dr. Helminger*, *P. Barn. Weiss* a *Alois Renner*, všichni tři byli opět zvoleni a mimo to *Dr. Rilke*. Za přehlízkatele účtů zvolen *Dr. Schöbl*.

* *Slč. Anna Dráždilova*, výtečná pěvkyně, která se v Anglicku velice líbí, jest rozená z Blatné a nejmenuje se *Dráždilova*, nýbrž *Dráždikova*. Prvního svého hudebního vzdělání dosáhla v Blatné, anto ji pan učitel *Josef Martinovský* zpěvu vyučoval. Později zdokonalila se v Praze. Její hlas je zvučný, objemný a vytrýbený alt. Před svým odjezdem do Hamburku, kde trávila před nějakým časem, nežli se odebrala do Anglicka, zpívala v rodišti svém Blatně v chrámu Páně a zbudila všestrannou pozornost. Jak se dovidáme, zavítá *slč. A. Dráždikova* letos do Blatna, kde má četné příbuzenstvo, ačkoliv rodiče její se zdržují v Budějovicích.

* *Pan Chlumecký*, člen opery v Ulmu, vystoupil nedávno v „*Troubadouru*“ se skvělým úspěchem. Jeho zvučný, velký hlas líbil se všestranně. Na tomtéž jevišti účinkuje tenorista p. *Polák*. Ředitelem divadla je p. *Schäde*.

* *Pan Řebíček*, koncertní mistr ve Wiesbadenu, dochází při každém vystoupení hlučné pochvaly za výtečnou hru na housle.

* *Fr. Steger* (Stazič) slavný chorvátský tenor, slaví neokonečné triumfy v Barceloně a před nedávnem vystoupiv v „*Troubadouru*“, byl jedenáctkrát hlučně vyvolán. Žurnál „*Gaceta universal*“ nemůže se dosti vynachváliti jeho znamenitý zpěv a zápal umělecký.

* *Paní Normannová*, roz. *Nerudová* koncertuje nyní s nejskvělejším výsledkem v Bordeauxu ve Francii.

* *Pan Dr. V. A. Ambros* bude jak se dovidáme jmenován profesorem hudebních věd na universitě pražské. Bylo by věru na čase, aby se také hudebním vědám poskytl útulek na universitě pražské; neboť na jiných universitách jsou přednášky o hudbě už dávno zavedeny. Že k úřadu tomu jest duchaplný *Dr. Ambros* nejspůsobilejší, leží na bíledni.

* *Pan Jos. Paleček* vystoupil v tyto dni v Moskvě se *slč. Gabrielou Roubalovou* (Boemou) a s *Ferd. Laubem* v koncertu, a došel skvělého výsledku. Časopis „*Mosk. Vědomosti*“ slibuje mu evropskou slávu a obdivuje se neobyčejně vzácnému hlasu i uměleckému způsobu jeho zpěvu.

* *Průvodce hudební*. Redaktor těchto listů hodlá v měsíci květnu vydati druhý ročník „*Hudebního průvodce*“, a vyzývá za tou příčinou všechny československé zpěv. spolky, by mu k tomu účelu zaslaly do 5. května následující dáta: Kdy byl zpěv. spolek založen? Kdo jest nyní starostou, ředitelem a t. d. Kolik členů výkonných čítá? Má-li praporek čili nic? Slovem všechna důležitější dáta spolků se týkající. Hudební průvodce bude obsahovat jména všech hudebníků, pěvců, pěvkyní a hudebních spolků pražských, všech ohledů hudebních, obchodníků v nástrojích, jakož i zpěv. spolků československých. Průvodce ten bude stát 26 kr. a v lepší úpravě 40 kr.

* *Haendlovo oratorium* Israelité v Egyptě, které se mělo dávat o svátcích velkonočních, bude se provozovati ve čtvrtek dne 22. dubna v sále na Žofíně.

* *Pohřeb Alex. Dreyschocka*, jehož mrtvola dne 12. dubna z Benátek do Prahy přivezena byla, nebyl tak slavný a velkolepý, jak se vůbec očekávalo. Hlavní příčinou toho byla okolnost, že *nebyl na pohřeb pozván ani jediný hudební a zpěvácký spolek pražský neb okolní* a pohřební průvod šel z chrámu sv. Jindřicha, kdež mrtvola zemřelého spočívala, svatováclavským, senovážným náměstím k nové bráně. V chrámě byla mrtvola od kanovníka p. *Dra. Terše* při četné assistenci vykropena, při které příležitosti *německý Männergesangsverein* několik smutečných sborů *bídně odzpíval; ano tak bídně, že nebyl ani jediný akkord čistý, a že se zajisté zesnulý při tom v rakvi obrátil*. Což nemohla pí *Dreyschocková* požádat některé zdejší výtečné pěvce, aby zesnulému slušně zapěli. Jak doslycháme, neměl tamnější ředitel kůru p. *Studený* v tomto bídném zpěvu *žádného účastenství*; nýbrž vše padá na vrub *Männergesangsvereinu*. Pohřební vůz ozdoben četnými věnci, mezi nimi prý též věncem zdejšího akademického spolku a několika řády zesnulého. Kolem rakve nesli žáci konservatoře a přátelé *Dreyschockovi* hořící pochodně; za rakvi kráčeli nejbližší příbuzní zesnulého, členové jednoty k zvelebení hudebního umění v Čechách, jejíž čestným členem *Dreyschock* byl, v čele majíce předsedu Jeho Exc. hraběte *Alberta Nostice*, professoři konservatoře, měšťanosta *Klaudy*, chovanci hudebního ústavu *slč. Anny Horové*, jehožto protektorem byl zesnulý, jakož i jiní hudební notability. Závěrek dlouhého průvodu tvořil velký počet ekvipaží a vozů. Mezi přítomné rozdávala se smuteční báseň od *Klemense rytíře z Weirotherů*. U brány vykropil kanovník *Terš* podruhé mrtvolu, načež na *Volšanský hřbitov* odvezena jest.

* *Uprázdňená místa*. Místo prvního braccisty uprázdňeno jest u městské kapely v Cáchách (Aachen). Roční služné obnáší 325 tol. Ucházeči necht se hlásiti písemně přiloživše svá vysvědčení u městského úřadu v Cáchách. (Oberbürgermeisteramt in Aachen.) — Výbor pro národní divadlo v srbském Bělehradě hledá pro to které divadlo 12 sběhlých a obratných hudebníků, kteří však musí býti Čechové. Kdož by se chtěli o místa ona hlásiti, necht se obrátiti v záležitosti té ke „komité pro národní divadlo v Bělehradě“ v Srbsku.

Listárna.

Panu *Ch.* v Kutné hoře. Vaše předplacení zní na celý rok od 1. ledna až do 20. pros. 1869; neboť dříve jsme žádného předplacení neobdrželi. — Panu *V. J. Hlč.* . . . ve Vrš. . . . Provolání příjmu a též Váš sbor, avšak račte podložit srbský text latinkou; neboť tiskárna nemá žádných srb. liter. Seznam zpěv. spolků československých najdete v „*Hudebním průvodci*“, jenž brzy tiskem výjde. — Panu *Lž.* . . . v P. Bylo to malé nedorozumění. —

Gajdoš.

Slovácká národní — pro mužské hlasy upravil Jos. A. Bergmann.

Tenor solo. *Pohyblivě a živě.* *mf* s výrazem *p* *cres*

„To je ten gajdoš, co gajduje za groš“ a já dycky dziny dziny,

Tenor I. *pp*

Tenor II.

Bass I.

Bass II.

cen *d* *do* *f*

od dzadziny do dzadziny: „Tudy máš můj gajdoško, tudy máš groš, daj ty mně dva krajcary, krajcar máš

dost!“ „A čo je to za motyka, čo sa země ne-do-ty-ká,“ a já dycky dziny dziny, od dzadziny

cendo *accelerando* *f* *1ma*

do dzadziny, dudy dudy dudy dudy, „tudy máš můj gajdoško,

cresc. *p* *2da* *sf*

tudy máš groš, daj ty mně dva krajcary, krajcar máš dost!“ „tudy máš groš, juch!“